

Textos de sala

ANGLADA CAMARASA. L'ARXIU PREMEDITAT

L'exposició desvela l'arxiu de l'artista Hermen Anglada Camarasa, donat per la seva família. La premeditació amb què genera el seu arxiu ens descobreix una personalitat antibohèmia en temps de bohemis, que controla i planifica la seva carrera artística. El fons documental està integrat per correspondència personal, quaderns, àlbums de premsa i fotografies fetes per Anglada que revelen el seu procés creatiu.

El discurs expositiu ens mostra l'arxiu en relació amb obres de l'artista, una mostra de naturalesa híbrida que invita l'espectador a passejar per un arxiu fora de l'arxiu i a conèixer l'artista a través de la documentació que ell va generar. El fons documental, recentment inventariat per l'arxiu del museu, ens revela la importància d'Anglada Camarasa, l'artista català amb major dimensió internacional entre Marià Fortuny i Joan Miró.

2.1. FONS DOCUMENTAL

Cadascuna de les vitrines que segueix es correspon amb la classificació de l'arxiu Anglada Camarasa. Es tracta d'un conjunt format per quaderns i documents personals, dossiers de premsa i, sobretot, fotografies realitzades pel mateix artista. Tots els documents exposats a continuació són només una selecció de l'arxiu ingressat al Museu Nacional, que permet mostrar la seva riquesa i diversitat.

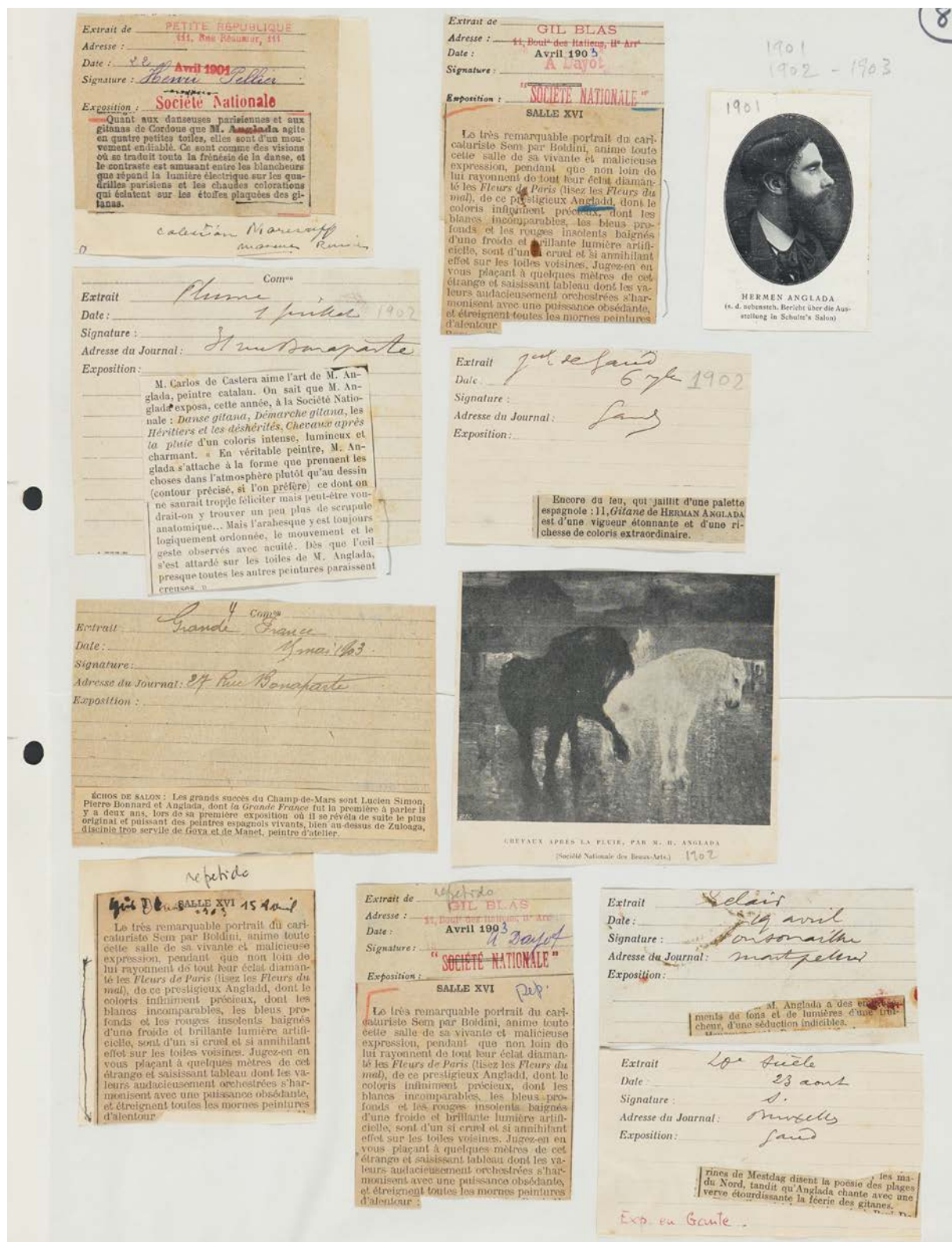
2.1.1. EL DOSSIER DE PREMSA

El sentit professional d'Anglada es fa evident quan l'any 1900 encarrega a una agència de premsa que faci el seguiment de totes les crítiques de les seves exposicions nacionals, però també internacionals.

Les crítiques, retallades i enganxades, es van col·leccionar en àlbums degudament indexats.

2.1.2. DOCUMENTS PERSONALS

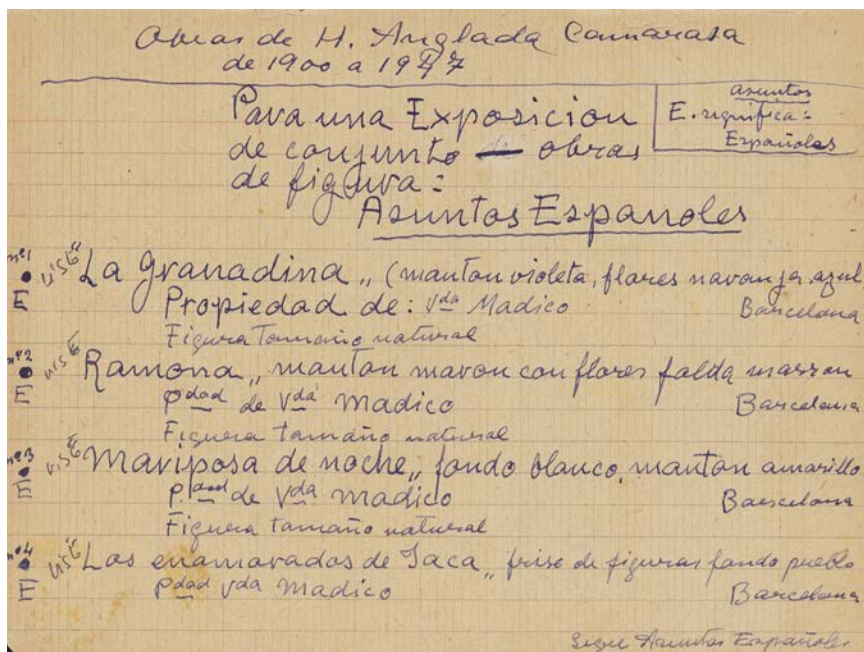
En aquest espai s'exposen diversos documents de tipus més personal, com ara certificats, invitacions o targetes de visita, però també d'altres de caire professional relacionats amb la seva activitat comercial en la mesura que l'artista era el seu propi marxant.

Notes de premsa francesa, 1901-1903, AMNAC. Fons Hermen Anglada Camarasa

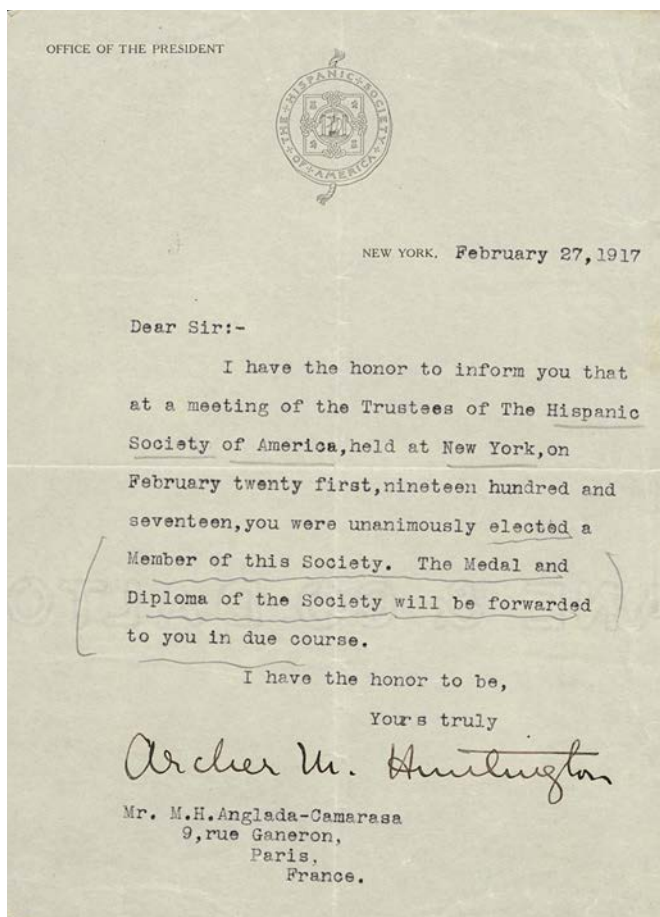
2.1.3. ELS QUADERNS

Aquest conjunt de sis quaderns manuscrits combina el contingut professional amb el personal, i inclou des de llistes d'obres fins a adreces de contactes. El nivell de detall del contingut revela fins a quin punt tenia un control sobre la seva xarxa de relacions i la seva producció artística.

Quadern amb anotacions personals manuscrites. Quadern núm. 1 [Quadren blau], AMNAC), fons Hermen Anglada Camarasa

Comunicació d'Archer M. Huntington de nomenament com a membre de The Hispanic Society of America, Nova York, 1917. AMNAC. Fons Hermen Anglada Camarasa

2.1.4. LA FOTOGRAFIA

Un nombre important d'obres d'Anglada està inspirat en fotografies, la majoria, preses pel mateix artista.

Treballava a partir de conjunts seriatos agrupats per temes i, en ocasions, feia ampliacions o enquadraments, a la manera dels fotògrafs professionals. En el seu arxiu es conserven centenars d'imatges que donen testimoni de fins a quin punt la fotografia va tenir un paper rellevant en la seva creació artística.

Hermen Anglada Camarasa, grup de persones assegudes sota una parra, AMNAC. Fons Hermen Anglada Camarasa

Hermen Anglada Camarasa, Natura morta sota un emparat, 1934. Museu Nacional d'Art de Catalunya

2.2 CLASSIFICACIÓ ANGLADA

En aquest espai, les obres s'agrupen segons les categories que Anglada Camarasa va fixar en el Quadern blau: Figura, Paisatge, Flors i fruits, Nit de París i Notes i estudis. El contingut de cada vitrina inclou documents de l'arxiu, de diverses tipologies, que es relacionen amb les agrupacions d'obres de l'artista.

2.2.1. FIGURA

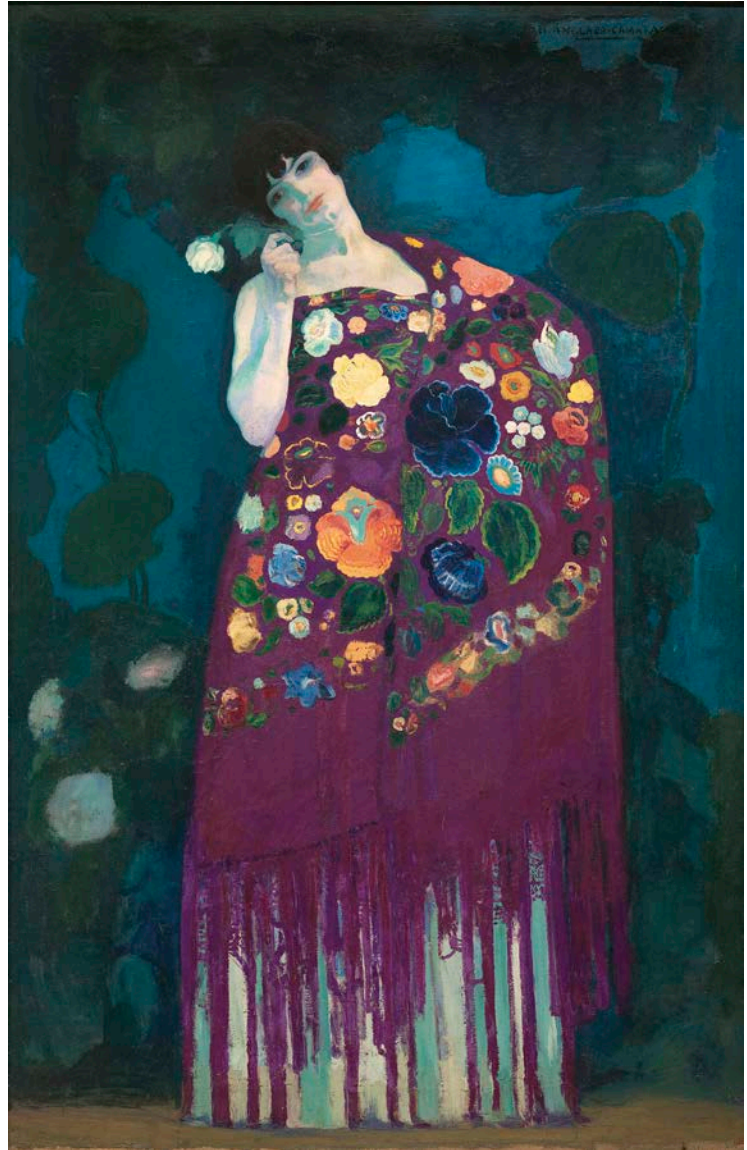
Allò que Anglada denomina “figura” integra un dels temes troncats de la seva creació artística, el retrat femení, que va cultivar a partir de tipologies molt diverses, des de les gitanes fins a les dones d’alta societat, sempre a partir d’un llenguatge personalíssim. En aquesta línia, també va construir un bestiari molt singular, en el qual destaquen animals com els galls o els cavalls, que treballà de manera gairebé obsessiva.

Anglada Camarasa, fotografia, Model de retrat davant València, AMNAC, fons Hermen Anglada Camarasa

Model per un retrat a Pinaret, fons Hermen Anglada Camarasa

Anglada Camarasa, *Granadina*, Museu Nacional d'Art de Catalunya. Dipòsit de la Diputació de Barcelona

2.2.2. PAISATGE

Entre les diverses tipologies de paisatges d'Anglada destaquen els que fa a Mallorca i, més concretament, a la zona del Port de Pollença, tant de muntanya com de la zona costanera, amb un tractament lumínic singular del mar i dels celatges. També va immortalitzar alguns paisatges de fons marins, de cromatismes extrems, que l'artista observava a través d'un estri anomenat mirafons.

2.2.3. FLORS I FRUITS

Sobretot a partir de les seves estades a Mallorca, Anglada es va interessar per les flors, les plantes i la jardineria en general. Els gerros de flors comparteixen exuberància cromàtica amb les natures mortes, un altre tema important d'Anglada, en ocasions situades en emparrats, estructures que van captivar l'artista a causa del seu peculiar efecte de filtració de la llum.

Àlbum d'imatges de temes d'art, AMNAC, fondo Hermen Anglada Camarasa

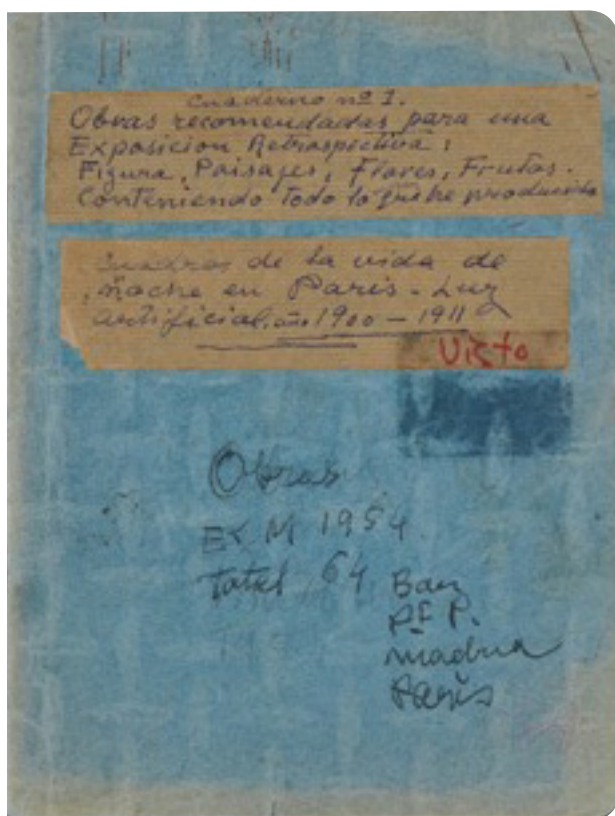
2.2.4. NIT DE PARIS

Durant el primer període parisenc, Anglada desenvolupa un estil d'allò més personal a partir de visions de la Belle Époque, en el seu vessant més frívol i deliquescents. Són composicions emmarcades en un singular postimpressionisme, sovint en escenes nocturnals, on es combina l'arabesc curvilini amb una expressió tot sovint gairebé matèrica.

2.2.5. NOTES I ESTUDIS

Anglada va ser un artista molt meticulós en el seu procés creatiu, i de moltes de les seves obres definitives es coneixen abundants estudis preparatoris. De tota manera, degut al seu mètode de treball, sovint es fa complicat distingir si un estudi no és, en realitat, una obra acabada. Aquest fet es dona sobretot en les pintures a l'oli. Es coneix una gran quantitat de dibuixos preparatoris, tot sovint focalitzats en detalls concrets.

Quadern blau

Quadern blau, AMNAC. Fons Hermen Anglada Camarasa

El control sobre la seva obra el va dur a redactar un quadern on inventariava les obres que haurien d'integrar una exposició antològica, tot establint una categorització a partir de temàtiques i gèneres artístics. Aquest quadern té una certa voluntat canònica en la mesura que l'artista efectua una tria personal, i sempre amb un gran nivell de detall.

L'any 1904, Anglada va viatjar a la Bretanya, França. Durant el trajecte va fer diverses fotografies de la coberta del vaixell —que va fer ampliar—, que són la base d'un parell de pintures. Aquest conjunt presenta tota la seqüència de positius fotogràfics, ampliacions i pintures finals, que mostra el procés creatiu de l'artista.

Durant bona part de la Guerra Civil, Anglada es va instal·lar al monestir de Montserrat, on va aprofitar per pintar una sèrie de paisatges de gran originalitat. Quan s'hagué d'exiliar a França, després de l'entrada de les tropes franquistes a Catalunya, s'emportà enrotllada aquesta pintura que representa un indret de la muntanya, a manera de record del seu país.

Entre els anys 1911 i 1914, Anglada va realitzar un conjunt de retrats femenins de cos sencer i de gran format, entre els quals destaquen la Granadina i La Sibil·la. En totes dues la model es cobreix amb un gran mantó, però La Sibil·la destaca per la il·luminació verdosa i un aire de misteri. Es coneixen diverses fotografies, en diverses positures, de la model de la Granadina.

El cavall és un dels animals que més va interessar Anglada des del punt de vista plàstic. Aquest interès es va iniciar a principis de segle, i els hauria vist en mercats o d'altres indrets parisencs.

Es va encuriosir sovint per parts de l'anatomia d'aquests, com la gropa, i va fer una gran quantitat de fotografies, incidint en aquelles positures que més li interessaven plàsticament.

El gall és un dels animals predilectes del bestiar d'Anglada, i es coneixen diverses obres d'aquesta temàtica, entre les quals destaca Venedor de galls, de l'any 1904. Anglada va realitzar moltes fotografies d'aquests animals, normalment en mercats, i fins i tot va fer algunes ampliacions de les imatges que més li agradaven.

Des de molt aviat, el món gitano va aparèixer a l'obra d'Anglada i, de fet, són els protagonistes d'una de les seves pintures més rellevants, Dansa espanyola (c. 1901), que va ser adquirida pel cèlebre col·leccionista rus Ivan A. Morozov. Aquest dibuix és un treball preparatori de l'obra, que actualment es troba al Museu de l'Ermitage, a Sant Petersburg.

Arran d'un viatge a València amb el músic Eduard López-Chávarri, Anglada s'interessà pel folklore valencià, i va arribar a adquirir vestits i arreus de bestiar, atret sobretot per la seva força cromàtica. Aquests temes valencians van atènyer immediatament rellevància a la seva obra, i, en general, eren de dimensions superiors a les pintures que, en paral·lel, encara feia a París.